

Kallio EU pro
project evaluation, consulting

www.smile-network.eu

NETWORK

**FOR SOCIAL AND MARKET INCLUSION
THROUGH LANGUAGE EDUCATION**

Lifelong
Learning
Programme

This project has been funded with support from the European Commission.
This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

KTT Jukka Kallio on laatinut tämän Suomea raportin Network for Social and Market Inclusion through Language Education (SMILE) -projektin suomalaisena kumppanina.

Tämä on riippumaton raportti. Se ei edusta poliittista asiakirjaa eurooppalaisella tai kansallisella tasolla. SMILE-projekti on verkosto, jonka tarkoituksena on edistää vähemmän käytettyjä ja opettetuja ja kielten pragmatiikkaa eli miten kieltä todellisuudessa käytetään eri tilanteissa.

1. JOHDANTO.....	2
2. KIELET SUOMESSA.....	3
3. SUOMEN KIELIPOLITIikka.....	8
4. EUROOPAN KIELIPOLITIikka.....	9
5. VÄHEMMÄN KÄYTETTYJÄ JA OPETETTUJA KIELIÄ.....	11
6. HYVÄT KÄYTÄNNÖT.....	13
7. LWUTL ERI SEKTOREILLA SUOMESSA.....	17
7.1 Työmarkkinat.....	18
7.2 Siirtolaiset.....	19
7.3 Ulkomaiset opiskelijat ja työnhakijat.....	20
7.4 Aikuiskoulutus.....	21
7.5 Vähemmistökielet.....	22
8. MENETELMIÄ LWUTL:N OPPIMISTA JA EDISTÄMISTÄ VARTEN.....	23
Esimerkki: Hyvä käytäntö verkkoyhteisöjä varten:.....	24
9. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET.....	25
LÄHDELUETTELO.....	27

1. JOHDANTO

Tämän asiakirjan tavoitteena on kuvata SMILE-verkoston tuloksia koskien mahdollisuuksia oppimiseen ja vähemmän käytettyjen ja opettujen kielten edistämiseen (jäljempänä LWUTL: less widely used and taught languages) Suomessa.

Projektimme/verkostomme - Network for Social and Market Inclusion through Language Education (SMILE) - pyrkii kokoamaan organisaatioita koulutuksellisista, työn ja sosiaalisen toimialan puitteista ja tutkimaan mahdollisuuksia LWUTL:n toimeenpanoon ja jakeluun voidakseen lisätä kielellistä kompetenssia ja taitoja ja lisätä kilpailukykyä, parantaa työllistettävyyttä sekä vahvistaa sosiaalista osallistumista/integraatiota.

Lisäksi, SMILE-verkosto tukee eurooppalaista ja kansallista kielipolitiikkaa kielellisen moninaisuuden tutkimuksella, sen hyviä käytäntöjä tunnistamalla ja edistämään LWUTL:n opiskelussa. Vastaavasti, nykyinen maakatselmus pohjautuu hyvien käytäntöjen ja toimenpiteitten edistämiseen kielellisen moninaisuuden ja LWUTL:n osalta kohdennuksella näiden käytännön sovelluksiin eri toimialoilla. Toisaalta, ensisijainen tavoite luoda yhteistoiminnallisia mahdollisuuksia eri kielen alueiden koulutuksessa, harjoittelussa ja työssä ja näin parantaa kilpailukykyä ja työllistettävyyttä. Toisaalta tavoitteena on vahvistaa sosiaalista kanssakäymistä useiden eri heikommassa asemassa olevien ryhmien osalta (maahanmuuttajat, vammaiset, vanhempi väestö, jne.).

Seuraava luku kuvaa Suomen kielitilannetta. Luku 3 selvittää kansallista kielipolitiikkaa ja kielen oppimista Suomessa. Luvussa 4 tarkastellaan Euroopan kielipolitiikkaa erityisesti kielten

oppimisen/opiskelun alueella. Luku 5 selittää, mitä yleisesti ymmärretään ilmaisulla “vähemmän käytetyt ja opetetut kielet” ja miten SMILE-verkosto se se määrittää ja ilmaisee, mitä kieliä projektin partnerit ovat keränneet hyviksi käytännöiksi puitteissa ja miksi.

Seuraavat luvut keskittyvät hyvien käytäntöjen keräämiseen, niiden soveltamiseen toimialoilla, jotka määritellään käyttäjäystävällisiksi verkkoympäristöiksi SMILE-partnerimaissa ja myös onnistuneissa toimintamenetelmissä sekä sovelluksissa koskien LWUTL:n edistämistä ja oppimista. Hyvät käytännöt pohjautuvat eri kieliprojekteihin ja muihin aloitteisiin, joissa on kehitetty innovatiivisia kielen oppimisen menetelmiä, ja jotka ovat soveliaita motivoinnin lisäämiseksi sekä resursseiksi työmarkkinoille että sosiaalisen kanssakäynnin korostamiseen.

Tämän paperin viimeinen luku vetää johtopäätöksiä koskien haasteita LWUTL:n edistämässä sekä niiden asemaa liittyen taloudellisiin, sosiaalisiin ja kulttuurillisiin alueisiin Suomessa ja Euroopassa.

2. KIELET SUOMESSA

Suomi ja ruotsi, viralliset kielet

Suomessa on kaksi tai kolme virallista kieltä riippuen kielilaista ja sen muodostamasta näkulmasta. Suomen väestöstä suomea puhuu 90 prosenttia ja ruotsia puhuu 6 prosenttia. Suomi ja ruotsi ovat vakiintuneita kieliä, joita puhutaan laajalti ja kauttaaltaan Suomessa kaikissa sosiaalisissa taustoissa, kun taas saamea, mustalaiskieltä ja suomalaista viitomakieltä käytetään marginaalisesti pienissä kieliyhteisöissä. Lisäksi, Suomessa on muita kieliä.

Suomen ja ruotsin kielillä on pitkä historia Suomessa. Voit käyttää kumpaakin kieltä ollessasi tekemisissä valtion virkamiesten kanssa, esim. Työ- ja elinkeinotoimistossa. Ruotsia puhutaan pääsääntöisesti Suomen länsi- ja eteläosissa. Muutamissa sijaintipaikoissa ruotsia puhutaan enemmän kuin suomea.

Suomen perustuslain mukaan, yksilöllä on oikeus käyttää hänen omaa kansallista kieltään, suomea tai ruotsia, kanssakäymisessä viranomaisten kanssa. Kielilaki kattaa perustuslaillisesti päätetyt kansalliset kielet: suomen ja ruotsin. Kielilaki otettiin käyttöön vuonna 1922 ja sitä uudistettiin vuonna 2004. Suomen ja ruotsin kielten lisäksi on olemassa kolmas kieli, saami, jolla on laillinen asema.

Useimmat suomalaiset puhuvat sujuvasti vieraita kieliä. Englannista on tullut kaikkein suosituin ulkomainen kieli, ja sitä puhutaan laajalti. Tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito suomen tai ruotsin kielen osalta vaaditaan Suomen kansalaisuutta varten.

Ruotsin kieli Suomessa

Ruotsin kielen virallinen asema on mainittu Suomen perustuslaissa. Virallisella asemalla on historialliset juuret, koska Suomi oli osa ruotsalaista aluetta 1200-luvulta aina vuoteen 1809.

Useimmat ruotsin kieltä puhuvat asuvat rannikkoalueilla tai Ahvenanmaalla. Ahvenanmaalla, ruotsin kieli on ainoa virallinen kieli. Tämä tarkoittaa että ruotsin kieltä käytetään alueellisten, kunnallisten ja valtiollisten viranomaisten toimesta. Julkiset viranomaiset ovat velvoitettuja täyttämään kulttuurilliset ja yhteiskunnalliset tarpeet sekä suomea että ruotsia puhuvien osalta tasapuolisesti. Tämä tarkoittaa että erilaisia sosiaalisia palveluita, koulutusta ja tietoja on annettava molemmilla kielillä. Riippuen äidinkielestään, kaikki suomalaiset koululapset käyvät sekä suomen että ruotsin tunneilla pakollisena osana koulutustaan.

Kunnat voivat olla yksi- tai kaksikielisiä. Jos kunta on kaksikielinen, voit käyttää joko suomea tai

ruotsia toimiessasi kunnallisten työntekijöiden kanssa, esimerkiksi sosiaalitoimistossa.

Jotkin työt vaativat sekä suomen että ruotsin kielen taitoja. Suomi ja ruotsi ovat pakollisia aineita suomalaisissa kouluissa. Oppilaat joiden ensimmäinen kieli on suomi opiskelevat ruotsia koulussa, ja oppilaat joiden ensimmäinen kieli on ruotsi, opiskelevat suomea.

Folktinget (Suomenruotsalaisten edustajakokous) on organisaatio, jonka lakisääteisenä tehtävänä on turvata ruotsin kieli ja ruotsia puhuvan väestön intressit Suomessa. Edustajakokous osallistuu lakien muodostamisen prosessiin ja toimittaa lausuntoja aiheista, jotka koskevat ruotsia puhuvaa väestöä. Folktinget on poliittinen elin – kaikki eduskunnan puolueet, joilla on aktiviteetteja ruotsiksi ovat jäseniä.

Folktinget julkaisee lehtiä kielellistä oikeuksista ja jakaa tietoja ruotsalaisesta kulttuurista Suomessa. Lisäksi Folktinget säännöllisesti koostaa tietoja ja tilastollisia raportteja koskien ruotsia puhuvia suomalaisia, ja edistää positiivisia asenteita kaksikielisyyttä kohtaan kampanjointien ja tapahtumien avulla.

Kansainvälisillä ja erityisesti eurooppalaisilla areenoilla, Folktinget kampanjoi aktiivisesti kielellisen monimuotoisuuden puolesta.

Kolmas virallinen kieli Saami

On olemassa myös kolmas kieli, jolla on laillinen status. Saamea puhutaan Suomessa, Ruotsissa, Norjassa ja Venäjällä. Saamen kielelliset oikeudet ovat turvattuja Saamen kielen asetuksella (uusin 2004). Asetus käsittää määräyksiä saamelaisten oikeuksista käyttää omaa kieltään oikeuden ja muiden julkisten viranomaisten edessä, kuten myös viranomaisten velvollisuutta tehostaa ja tuoda esiin saamelaisten kielellisiä oikeuksia.

Kaiken kaikkiaan saamen kieliä on yhdeksän, joita tällä hetkellä puhutaan. Kolmea puhutaan Saami-alueella Pohjois-Suomessa: Pohjoisen saami, Inarin saami ja Skoltin saami. Pohjoisen saamea puhuu n. 2 000 ihmistä. Huolimatta siitä, että näillä on oma kielensä, saamelaiset yleensä puhuvat myös suomea.

Pohjoisen saami on kaikkein yleisimmin puhuttu näistä kielistä n. 20 000 puhujaa Suomessa, Norjassa ja Ruotsissa. Inarin saamea puhutaan vain Suomessa. Skoltin saamea puhutaan Suomessa ja Venäjällä. Inarin ja Skoltin saamen kielet omaavat noin 300 puhujaa. Pohjoinen saami on uhanalainen kieli; Inarin ja Skoltin saamet ovat erityisesti uhanalaisia kieliä.

Kaikki ala- ja yläasteen koulut saamelaisten kotiseutualueilla toteuttavat koulutusta saamen kielellä. Suomen lain mukaan, saamea puhuvat opiskelijat, jotka asuvat saamelaisten kotiseutualueilla, omaavat oikeuden vastaanottaa ensisijaisen koulutuksensa saamen kielellä. Saamen kielen aktiviteetit ja opetus kullakin saamen kielellä ovat jonkin verran edistäneet kielten käyttöä.

Suomalaiset romanit

Romanit kuuluvat indo-eurooppalaisen kieliperheen indo-iranilaisen ryhmän indo-arjalaiseen alaryhmään. Kyseessä on yksi intialaisista kielistä, joita puhutaan Intian ulkopuolella liikkuvien ryhmien toimesta, jotka alkuperäisesti siirtyivät Etu-Intian niemimaalta. Romanien uskotaan muovautuneen ns. 'Proto-Romaneista', joiden oletetaan muodostuneen Keski-Intiassa. Myöhemmät yhteydet Byzantin Kreikkaan ovat tvahvasti vaikuttaneet romanikieleen.

Kielitieteilijät yleisesti ottaen jakavat Euroopan romanimurteet neljään pääryhmään: Pohjoisen, Balkanin, Vlaksin ja Keski-Euroopan. Suomalainen romanikieli kuuluu pohjoisten murteiden luoteiseen alaryhmään, joka voidaan jäljittää takaisin Euroopan saksan kielen alueille. Romanikieltä on puhuttu Suomessa 450 vuoden ajan. Ensimmäinen maininta romanien saapumisesta Suomeen

on Kastelholmin linnan virallisissa merkinnöissä Ahvenmaan saaristosta vuodelta 1559.

Suomalainen romanikieli muuttunut suuresti niinä 450 vuotena jolloin sitä on puhuttu Suomessa. Sen ääntäminen ja lauseoppi ovat saaneet vaikutteita suomen kielestä, siinä käytetään useita lainasanoja, ja sen muoto-oppi myöskin on käynyt läpi muutoksia. Ruotsin kielellä on ollut merkittävät leksikaalinen vaikutus suomalaiseen romanin kieleen, kun taas suomalaisilla lainasanoilla on ollut vähäisempi vaikutus sen sanavarastoon.

Huolenaihe koskien romanikielen vähentynyttä käyttöä 1960-luvun lopulla ja 1970-luvun alussa tuotti aktiivisia ponnistuksia säilyttää kieli ja standardisoida sen kirjoitettu muoto. Opetusministeriön asettama komitea määrättiin kokoamaan helposti luettava romanikielen oikeinkierjoitusopas sekä normatiivinen sanakirja (1971). Koulutuksella on ollut avainasema tuoda kieli uudelleen eloon. Romankieltä on opetettu peruskouluissa 1980-luvun alusta varsinaisen opetuksen ulkopuolella. Romanikieltä ja kulttuuria on opetettu laajemmalti sen jälkeen kun nämä lisättiin valinnaiseen opetussuunnitelmaan vuonna 1989.

Romanikieli voi kiittää henkiinjäämistään sen suullisen perinteen johdosta klaani-kielenä ja salaisena kielenä, jota käytettiin romanien välillä keskinäiseen viestintään. Viimeisinä vuosikymmeninä se on omaksuttu julkisiin laitoksiin kuten kouluihin, kirkkoon, julkishallintoon ja mediaan. Siitä huolimatta, suomalainen romanikieli on parhaimmillaankin vain lyhyt ja rajoitettu kirjoitettu perinne, suurimman osan olemassa olevista teksteissä ollessa julkaistuja joko koulutuksellisia tai uskonnollisia tarkoituksia varten.

Mainittakoon, että Yle -Suomen kansallinen radio- ja tvyhtiö - lähettää viikottaisen ohjelman romanikielellä. Se sisältää myös romanikielelliset uutiset ja muita ajankohtaisia asioita suomalaisessa romanien yhteisössä.

Saamea puhuvat henkilöt alkuperäiskansana, romanikieltä puhuvat henkilöt ja henkilöt, jotka käyttävät suomalaista viittomakieltä kielellisinä ja kulttuurillisina vähemmistöinä on mainittu perustuslaissa.

Suomessa on saamenkielisiä henkilöitä on n. 1 700, n. 14 000 romanikieltä puhuvaa henkilöä ja n. 5 000 suomalaisen viittomakielen käyttäjää.

Kielivähemmistöt, jotka ovat mainittuja Suomen lainsäädännössä, ovat ruotsia puhuvat suomalaiset, saamelaiset, romanit ja henkilöt, jotka käyttävät viittomakieltä äidinkielenään. Paikallisten viranomaisten on esimerkiksi edistettävä kielivähemmistöjen oikeuksia.

Viittomakieli Suomessa

Suomalainen viittomakieli sai virallisen asemanvuonna 1995, jolloin uusien säädösten osa koskien kielioikeuksia Suomen perustuslaissa antoi lain tuoman suojan niille, jotka käyttävät viittomakieltä.

Viittomakielen aseman tunnistaminen perustuslaissa oli suuri askel kohti kielellisen tasa-arvon saavuttamista, ja sillä oli periaatteellinen merkitys viittomakieltä käyttävälle yhteisölle. Viittomakieltä käyttävät henkilöt tunnistettiin nyt ensimmäistä kertaa kielellisenä ja kulttuurillisena ryhmänä. Kansainvälisen vertailun mukaan Suomi oli toinen maa maailmassa, Ugandan jälkeen, jossa kansallinen viittomakieli tunnistettiin perustuslaillisella tasolla. Tämän jälkeen muutamat muut maat ovat noudattaneet Suomen ja Ugandan esimerkkiä.

Perustuslaki velvoittaa viranomaisia tekemään aktiivisia toimenpiteitä, jotta voidaan varmistaa, että viittomakielen käyttäjillä on tilaisuus käyttää omaa kieltään ja kehittää kulttuuriaan.

Muut kielet Suomessa

Suomessa, 4,2 prosenttia väestöstä puhuu muuta kuin suomen, ruotsin tai saamen kieltä äidinkielenään. Suomessa puhutaan n 140 muuta vierasta kieltä

Laajimmat vieraat kielet ovat:

- venäjä 55 000 puhujaa
- viro 29 000 puhujaa
- somali 13 000 puhujaa
- englanti 13 000 puhujaa
- arabia 10 000 puhujaa.

Lain mukaan on jokaisen rekisteröitävä äidinkieltensä väestötietojärjestelmään.

Yli 20 000 peruskoulun oppilasta puhuu muuta äidinkieltä kuin suomea tai ruotsia. Suomen kansallisten kielten strategia laadittiin v 2012..

EU-suomi (EU Finnish)

EU-kieli direktiiveineen on vakiintunut ja osin jo arkipäiväistynyt. Se perustuu EU-asiakirjojen käännöksiin suomeksi EU:n elinten toimesta. EU-suomella on vaikutuksensa suomen kielen kielelliseen kehitykseen uusien sanallisten termien muodoissa, joista parhaiten tunnettu viimeaikainen uudissana on valuttamme nimi euro.

EU-suomella on erityisesti merkittävä vaikutus byrokraattiseen kieleen, EU-suomen standardin ollessa suuressa määrin riippuvainen alkuperäisten lähdetekstien laadusta, joista se käännetään. Pyrkimyksenä parantaa EU-suomen standardia, ja sitä varten tehdään yhteistyötä kääntäjien, viranomaisten, tutkijoiden ja kielen sääntelijöiden kanssa muissa maissa.

Englanti Suomessa

1960-luvulta aina 1980-luvulle englanti oli vieras kieli, mutta tänään se on jokapäiväinen kieli useille suomalaisille. Englannin kielen käyttö on kasvanut useilla elämän alueilla esim. yleiskielenä liike- ja yritystoiminnassa.

Jopa 80 % akateemisista väitöskirjoista kirjoitetaan ja julkaistaan englanniksi. TV-ohjelmat ja filmit eivät ole dubattuja suomeksi tai ruotsiksi vaan ne on tekstitetty. Englanti on uuden median jokapäiväinen kieli (nuorten) ihmisten elämässä: monikielinen lukeminen ja kirjoittaminen, verkossa pelattavat pelit

Kielten opetus ja oppiminen Suomessa

Suomi on investoinut kasvavassa määrin kielikoulutukseen yli 50 vuoden ajan, ja vastaavasti, miljardeja tuntia on käytetty kielikoulutukseen. Vieraiden kielten koulutus on pakollista kaikilla koulutuksen tasoilla.

Lapset aloittavat kielikoulutuksensa aikaisemmin; jotkut lastentarhat ja esikoulut tarjoavat

kielikylpyjä. CLIL-menetelmiä on kehitetty.¹ Suomessa 75 % aikuisista tuntee ainakin yhden vieraan kielen, 60 % tuntee kaksi, ja 25 % kolme kieltä. Kansainväliset ohjelmat ja opiskelijavaihdot ovat kasvattaneet suosiotaan. Kielitietämyksen merkitys osana ammatillista kyvykkyyttä ymmärretään – 72 % aikuisista toteaa, että tarvitsevat kasvavassa määrin kielikoulutusta.

Englannin kielen taidot ovat kehittyneet tavalla, jolla englannin kielestä on tullut toinen kieli ammatillisesti ja myös vapaa-aikana. Kielet ovat hyvin suosittuja aikuiskoulutuksen ohjelmissa.

Kielireservi on kasvanut Suomessa. Kielikoulutus eri tasoilla alkaen aikaisesta koulutuksesta ja päättyen työelämään ei muodosta jatkumoa. Äidinkielen opetus ja vieraan kielen opetus eivät asianmukaisesti liity toisiinsa. Kielen tietämyksen reservi on kutistumassa, koska opetettujen kielten määrä kaikilla koulutuksen tasoilla on vähentynyt.

Suomen (ja ruotsin) opetusta toisena kielenä ja maahanmuuttajien opettamista näiden äidinkielellä ei ole vielä tyydyttävästi toteutettu. Kielen opettajien koulutus ei vastaa täysin tulevaisuuden haasteisiin.

Peruskoululaisten kielivalinnat Suomessa – valinta koskien ensimmäistä vierasta kieltä peruskoulun kolmannella luokalla ovat:

Englanti 90 %
 Ruotsi 1,1 %
 Suomi 5,5 %
 Saksa 1,4%
 Ranska 1,0%
 Venäjä 0,2%
 Saami 0,0%

Huolimatta investoinneista opetukseen ja monien eri vieraiden kielten oppimiseen, on kuitenkin myös totta, että 1960-luvulta eteen päin englannin kielestä on vähitellen tullut kaikkein suosituin ja laajamittaisimmin opiskeltu vieras kieli Suomessa. Englannin kielen suosion kasvu kouluaineena oli, tosiasiallisesti kansallisesti kattavan koulutusuudistuksen tulosta 1970-luvulla, jolloin muodostettiin peruskoulu Suomen opetusjärjestelmän ytimeksi. Aikaisempien eriytettyjen koulujärjestelmien sijasta – jotka käsittivät keskikouluja, jotka keskittyivät kielten ja humanististen aineiden, sosiaalisten aineiden luonnontieteiden opettamiseen, sekä ammattikoulut, jotka valmensivat ammatilliseen koulutukseen – luotiin yhtenäistetty järjestelmä. Tästä järjestelmästä tehtiin pakollinen kaikille lapsille samassa ikäryhmässä, jotka käyvät järjestelmän läpi yhdessä, alkaen ikävuodesta 7 ja päättyen ikävuoteen 16.

Englannin kielen läsnäolo on todellakin kasvanut tasaisesti viime vuosisadan alusta alkaen. Kasvaneen näkyvyyden ohella englannin asema on muuttunut dramaattisesti. Ajanjakso 1960-luvulta 1980-luvulle – pääasiallisen sosiaalisen, kulttuurillisen ja talouden muutoksen aikakausi – oli erityisen tärkeä tässä prosessissa. 1960-luvun alussa englantia pidettiin ensisijaisesti vieraana kielenä lähes täysin käytettynä viestintään ulkomaalaisten kanssa. 1980-luvulle mennessä siitä oli tullut kieli, jota käytännössä kaikki opiskelivat jossain vaiheessa koulutustaan. 2000-luvulle saavuttaessa englannin kielestä ei ollut tullut ainoastaan välttämätön kieli toimittaessa kansainvälisessä vuorovaikutuksessa, vaan myös kieli, jota käytettiin useissa sisällöissä ja asetelmissa suomalaisessa yhteiskunnassa joko ryhmän sisäisenä kielenä tai lisäkielenä, joka toimi vaihtoehtona tai lisänä suomelle tai ruotsille.

¹ CLIL tulee sanoista Content and Language Integrated Learning. Se viittaa aineiden kuten tieteen, historian ja maantieteen opetukseen opiskelijoille vieraan kielen välityksellä. Esim. tämä voi tapahtua ruotsin kielen opettajan toimesta käyttämällä limittejä opetussuunnitelmaa tai aineen opettajan käyttäessä ruotsin kieltä opetuskielenä. Molemmat menetelmät tuottavat samanaikaisen sisällön ja ruotsin kielen oppimisen.

3. SUOMEN KIELIPOLITIikka

Maana, jonka kieltä tuskin puhutaan sen rajojen ulkopuolella, Suomi on aina tunnustanut ulkomaisten kielten opiskelun tärkeyden. Virallinen kielikoulutuspolitiikka, joka on ollut voimassa Suomessa viimeiset 30 vuotta, korostaa tärkeyttä tarjota suurta määrää ulkomaisia kieliä kouluissa niin, että koko koulutettu väestö omaa kyvyn kommunikoida suomen, ruotsin ja englannin kielillä, ja suuri määrä väestöä omaa myöskin tiedot saksan, venäjän ja ranskan kielissä

Tämä kielipolitiikka ei ole muuttunut. Kuitenkaan, viimeisinä vuosina ei ole ollut suurta muutosta kielten osalta joita opetetaan suomalaisissa kouluissa, koska englannin kieli valloitti tilaa saksan ja muiden vieraiden kielten kustannuksella, toinen kansallinen kieli ruotsi, ei ole enää pakollinen osa ylioppilastutkintoa, ja että on tapahtunut yleinen laskua opiskeltujen vieraiden kielten määrissä.

Kielikoulutuksen politiikan tavoitteena Suomessa on ollut

a) riittävä molempien kotimaisten kielten tuntemus (tarvittava täyttämään lailliset ja käytännölliset vaatimukset kaksikielen maan osalta), ja

b) varmistaa riittävä vieraiden kielten osaaminen, jota tarvitaan kansainväliseen yhteistyöhön.

Toisen kansallisen kielen – ruotsin - oppiminen on aina ollut pakollista peruskoulun oppilaille, ja vieraat kielet ovat aina olleet tärkeitä suomalaisissa kouluissa Suomen itsenäisyydestä lähtien v. 1917.

Ruotsin kielen pakollinen luonne on ollut jonkinasteisen väittelyn kohteena Suomessa, mutta tähän mennessä se on pysynyt pakollisena aineena kaikille oppilaille peruskoulutuksessa. Kuitenkin, vuodesta 2005 lähtien se ei enää ole ollut pakollisena osana ylioppilastutkintoa. Useimmat oppilaat jatkavat ruotsin opiskelua joka tapauksessa, koska ruotsin kielen tuntemus vaaditaan lain määräämänä kaikkiin korkeampiin asemiin julkishallinnossa ja käytännössä työpaikkoihin esim. kaupassa ja teollisuuksissa. Se on voimakas kannustin oppilaille opiskella ruotsin kieltä.

Toisaalta on totta, että ruotsin kieli ei ole enää yhtä tärkeä pohjoismaisessa yhteistyössä, kuin se oli aikaisemmin. Nuoret suomalaiset usein kokevat helpommaksi viestiä muiden pohjoismaisten henkilöiden kanssa englanniksi kuin pohjoismaisella kielellä; englannin kieltä käytetään nykyisin useissa pohjoismaisissa monikansallisissa yhtiöissä, eikä vähiten siksi, koska suomalaiset kokevat olevansa epäedullisessa asemassa ruotsin kieltä käytettäessä. Englantia käytetään jo Suomessa ja Ruotsin välillä poliittisilla tasoilla.

Kokonaisuudessaan kuitenkin Suomessa tuetaan erittäin voimakkaasti tuki maan kaksikielisyyttä. Tutkimus osoittaa selvästi, että 70 % Suomen suomea puhuvasta väestöstä kokee, että ruotsin kieli on oleellinen osa suomalaista yhteiskuntaa, ja 73 % uskoo, että olisi sääli mikäli ruotsin kieli ja kulttuuri häviäisivät kokonaisuudessaan Suomesta.

Itsenäisyyden alkuvuosina saksan kielen asema oli erittäin voimakas Suomessa kouluissa ja myös tieteen kielenä, ja koulutetut henkilöt puhuivat saksaa ja tunsivat olevansa kotonaan saksalaisessa kulttuurissa. Toisen maailmansodan jälkeen panostettiin englannin ja venäjän kielten asemien vahvistamiseen yleisistä poliittisista syistä johtuen. 1960-luvun alussa englannin kieli sai yllätteen saksan kielestä ensimmäisenä vieraana kielenä (oppikoulussa).

Suomen yliopistojen tärkeitä tavoitteita on kansainvälistyminen ja monikielisyys. 1980-luvulta lähtien

on ollut useita liikkuvuusohjelmia opiskelijoille, opettajille ja tutkijoille. Kansainvälinen opiskelijavaihto Suomeen ja Suomesta on kasvanut tasaisesti. Lisäksi kansainväliset tutkinto-ohjelmat ovat tulleet keskeisiksi kansainvälisyyden kehittämisessä suomalaisessa korkeakoulutuksessa tämän vuosituhannen alusta alkaen. Tiedekuntien odotetaan tarjoavan perustutkintotason opetusta ja maisterin ohjelmia "vieraisissa kielissä". Suomen Opetusministeriö ja yliopistot tukevat ja ajavat vahvasti tätä näkemystä.

4. EUROOPAN KIELIPOLITIikka

EU tukee Euroopan monikielisyyttä, koska sitä pidetään erityisen tärkeänä Lissabonin sopimuksenkin mukaan (Euroopan yhteisöt 2007: 5). Euroopan yhteisö kannustaa yhteistyöhön jäsenvaltioiden välillä koulutuksessa samanaikaisesti täysin kunnioittaen näiden kulttuurillista ja kielellistä moninaisuutta opetuksessa ja koulutusjärjestelmien organisoinnissa, kuten mainitaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa (Eur-Lex 2010: 112). Edistääkseen kansainvälistymistä ja liikkuvuutta, Bolognan Prosessi tähtää Eurooppalaisen korkeakoulutuksen alueen (EHEA) luomiseen vastaavilla ja yhdenmukaisilla akateemisten tutkintojen standardeilla (BMWF 2008: 4) jotka ovat erityisen oleellisia kielten moninaisuuden osalta sekä kielten oppimisen ja käytön osalta Unionissa (Eurooppalaiset yhteisöt 2007: 7).

SMILE-verkosto on analysoinut EU-instituutioiden ja lainsäädännöllisten elinten julkaisemien avainasiakirjojen määrää prioriteettialueilla ja tavoitteita kielten oppimiselle ja edistämiseksi eurooppalaisella tasolla korostaen erityistä huomiota kielten tärkeyteen työmarkkinoilla ja sosiaalisessa integraatiossa. Näitä asiakirjoja referoidaan lyhyesti seuraavaksi.

Eurooppa 2020-strategia asettaa EU:n kasvutavoitteet Unionin muuntamiseksi *“älykkääksi, kestäväksi ja sisällyttäväksi taloudeksi”* vuoteen 2020 mennessä auttaen jäsenvaltioita toimittamaan korkeampia tasoja työllisyyttä, tuottavuutta ja sosiaalista yhdenmukaisuutta. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi EU on asettanut viisi tavoitetta jotka kohdentuvat konkreettisiin suoritettaviin toimenpiteisiin eurooppalaisella ja kansallisilla tasoilla työttömyyden, tutkimuksen ja kehityksen, koulutuksen, ilmastonmuutoksen ja energiakestävyuden ja köyhyyttä vastaan taistelun ja sosiaalisen syrjäytymisen estämisen alueilla.

Yksityiskohtaiset tiedot koskien Eurooppa 2020-ohjelmaa ovat löydettävissä osoitteessa http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm

Strateginen kehys eurooppalaiselle yhteistyölle koulutuksessa (ET 2020) keskittyy neljään yhteiseen tavoitteeseen vastata haasteisiin koulutuksessa vuoteen 2020 mennessä:

1. Tehdä elinikäisestä oppimisesta ja liikkuvuudesta todellisuutta;
2. Parantaa koulutuksen laatua ja tehokkuutta koulutuksen aikana;
3. Edistää oikeudenmukaisuutta, sosiaalista yhtenäisyyttä ja aktiivista kansalaisuutta;
4. Parantaa luovuutta ja innovointia, mukaan lukien yrittäjyys, kaikilla koulutuksen tasoilla

Täysi asiakirjan teksti on saatavana EU:n virallisilla kielillä osoitteessa [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52009XG0528\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52009XG0528(01))

Kielen oppimisen osalta, uusi Erasmus+ -ohjelma (2014-2020) päivittää Barcelonan tavoitteen “äidinkieli plus kaksi vierasta kieltä”, ja asettaa erityisen korostuksen avainkompetensseille ja -taidoille työmarkkinoiden tarpeita varten. Erasmus+ -kielitavoitteet kattavat:

1. Avainkompetenssien ja -taitojen parannus, liittyen näiden merkityksellisyyteen

työmarkkinoilla ottaen huomioon erityisesti kasvaneet mahdollisuudet oppimiseen liikkuvuuden välityksellä

2. Kehittää opetusta ja kielten oppimista ja edistää kielellistä moninaisuutta ja kulttuurien välistä tietoisuutta
3. Kehittää perus- ja poikittaistaitoja, mukaan lukien monikielisyys, käyttäen innovatiivisia ja oppijakeskeisiä pedagogisia lähestymistapoja ja kehittäen asianmukaisia arvioinnin ja sertifiointin menettelytapoja.

Yleiskatsaus Erasmus+ -ohjelmaan on löydettävissä osoitteessa https://eacea.ec.europa.eu/erasmus-plus_en

Komissio painottaa kielten tärkeyttä työmarkkinoilla ks esim. *Kielelliset kyvykkyudet työllistymiseen, liikkuvuuteen ja kasvuun*. Asiakirjan johtopäätösten mukaan kielellisten kyvykkyysien tulee edesauttaa työläisten ja opiskelijoiden liikkuvuutta, parantaa eurooppalaisen työvoiman työllistymistä, olla hyödyllinen todellisessa elämässä ja vastata työmarkkinoiden tarpeisiin. Tältä osin kielen oppiminen asetetaan tukemaan työllistymistä, liikkuvuutta ja kasvua ja voidaan pohjata erityisille maan tarpeille ja hyödyntää parhaita käytäntöjä.

Lisätietoja osoitteessa <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012SC0372&from=EN>

Euroopan Unionin Neuvoston julkaisemassa asiakirjassa (2011) on vedetty johtopäätöksiä koskien kielellisiä kyvykkyksiä yms. Siinä on esitetty seuraavat suositukset Euroopan Komissiolle ja jäsenvaltioille:

1. Tukea liikkuvuutta kielen oppimista varten
2. Vaihtaa kokemuksia ja parhaita käytäntöjä kielen edistämiseksi uusien taitojen hankintaa varten
3. Edistää erityisiä kielellisiä sisältöjä ammattimaisia tarkoituksia varten (erityisesti ammatillisessa ja korkean asteen koulutuksissa)
4. Parantaa kielellisten kyvykkyysien tunnistamista ja hyväksymistä, näiden ollessa hankittuja ei-muodollisten ja epämuodollisten koulutusten välityksellä
5. Tuottaa linkki ammatillisen koulutuksen, kielitaidon ja CEFR:n välillä²
6. Tukea kielten oppimista EU-ohjelmien välityksellä
7. Tukea opetus- ja oppimismateriaalien kehitystä LWUTL:ä varten

Neuvosto tunnistaa seuraavat prioriteettialueet kielen oppimista ja edistämistä varten:

- 1.1. Liikkumisen oppiminen työllistämisen parantamiseksi, kulttuurien välinen tietoisuus, luovuus ja henkilökohtainen kehitys
- 1.2. Hyvä vieraiden kielten osaaminen avainkompetenssina työmarkkinoita ja sosiaalista yhtenäisyyttä varten
- 1.3. Innovatiivisia toimintamenetelmiä työllistämisen ja työläisten liikkuvuuden parantamiseksi
- 1.4. Opettajien koulutus (erityisesti ammatillisessa koulutuksessa)
- 1.5. Laajempi kielivalikoima, mukaan lukien LWUTL:t ja naapurimaiden kielet
- 1.6. Epäedullisessa asemassa olevien ryhmien kielelliset kyvykkyudet parempaa sosiaalista integraatiota ja tulevaisuuden ammatillista kehitystä varten (erityisesti lapset)
- 1.7. Kielen opetus ja oppiminen erityistarkoituksia varten

2 CEFR tai CEF on lyhenne nimikkeestä The Common European Framework of Reference for Languages (Yhteinen eurooppalainen viitekehys kieliä varten): Oppiminen, opetus ja arviointi

1.8. Elinikäinen kielen oppiminen, mukaan lukien seniorit

Asiakirjan koko teksti on näkyvillä osoitteessa

http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/educ/126373.pdf

Esitetyistä asiakirjoista voidaan vetää se johtopäätös, että kielellisten kyvykkyyksien ja taitojen tärkeys työmarkkinoilla on jatkuvasti kasvamassa ja painottaa enemmän kielen oppimisessa oppijaan kohdistuvaa, käytäntönsä läheisyyttä ja ammatillisia näkökulmia. Kielen taitojen kysynnän ja tarjonnan tulisi tältä pohjalta kohdentua työllistämiseen liittyvään kielen oppimiseen ottaen huomioon sen tosiseikan, että työnantajat tarvitsevat kielen osaamista ei ainoastaan valtakielissä (englanti, saksa, espanja, jne.), mutta myös vähemmän käytetyissä ja opetuissa kielissä, joita tarvitaan markkinoiden kapeilla alueilla.

SMILE-verkosto on asettanut seuraavat prioriteettialueet LWUTL:n edistämistä varten:

1. Kielellinen ja kulttuurillinen moninaisuus
2. Naapurikieliset / Rajat ylittävät poikittaisalueet
3. Työkohtaiset kielet
4. Liikekumppaneiden kielet
5. Liikkuvuus (opiskelua tai työtä varten)

Tältä pohjalta, LWUTL:t kohtaavat haasteita ja mahdollisuuksia rooliensa lisäämisessä ja tärkeinä toimijoina eurooppalaisessa kielellisessä, kulttuurillisessa ja sosiaalis-taloudellisessa elämässä ja niiden tulisi vastata kilpailun, markkinoiden kysynnän, sosiaalisen ja kulttuurillisen elämän haasteisiin.

Tänään monikielisyys ja hajautetut kieliohjelmat ovat tärkeitä koulutuksen ja kielipolitiikan tavoitteita useista syistä. Poliitikko, joka suosii vain yksittäisen vieraan kielen käyttöä tai valtakielinä kansainvälisen viestinnän keinona saattaa helposti johtaa homogeeniseen kulttuuriin ja vähentää kielellistä moninaisuutta.

Kielen kuollessa, yhteiskunta menettää yhden osan kulttuurillista perintöään, viisauttaan ja elämäkokemustaan. Mitä voidaan ilmaista yhdellä kielellä, ei voida toistaa toisella täysin vastaavalla tavalla. Samalla tavalla kuin pyrimme edistämään luonnollista moninaisuutta, meidän tulee tarkastella kulttuurimme moninaisuutta. Ihmiset jotka puhuvat eri kielillä, jopa jos he elävät lähellä toisiaan samassa maassa, pysyvät etäisinä toisilleen, äärimmäisissä tapauksissa vihamielisinä toisiaan kohtaan, mikäli he kokevat, että toinen ryhmä työskentelee heidän intressejään vastaan. Sellaisissa tapauksissa, kaksikieliset henkilöt ovat erinomaisia toimijoita sillanrakentajina ryhmien välillä. He eivät ole vain kyvykkäitä molemmissa kielissä vaan myös tuntevat molemmat kulttuurit ja ajattelutavat. Suorat yhteydet ihmisten välillä, jotka elävät kansallisten rajojen molemmilla puolilla, erityisesti nuorempien sukupolvien välillä ovat hyvä keino edistää rajoja ylittävää yhteistyötä. Uusi sukupolvi ei koskaan kannata samaa historiallista taakkaa kuin edeltäjänsä, jonka menneisyyden kokemukset ovat yhä tuoreena muistissa. On myös olemassa taloudellisia syitä kielellisen moninaisuuden edistämiseksi. Huolimatta laajamittaisesta kansainvälisestä kaupasta ja globalisoituneesta maailmantaloudesta, on itsestään selvää, että paras kieli kaupankäynnissä on asiakkaan puhuma kieli. Tosiasiallisesti puhujan tullessa voitetuksi voitetaan uusi asiakas tai kuluttaja; se on myös tapa, jolla voidaan saada henkilöstö sulautetuksi yhtiön kulttuuriin. Esimerkiksi itävaltalainen tutkimus yritysten kielitarpeista osoittaa, että 10 - 20 % vastaajista kokivat, että he tarvitsivat työntekijöitä, joilla on hyvä kielitaito tsekin ja unkarin kielissä, joita alunperin ei pidetty kansainvälisesti hyödyllisinä.

5. VÄHEMMÄN KÄYTETTYJÄ JA OPETETTUJA KIELIÄ

Pieni kieli voi olla kansallinen kieli, vähemmistökieli tai maahanmuuttajaryhmän kieli. Pieni/pienempi kieli voidaan määrittellä kansalliseksi, alueelliseksi tai vähemmistökieleksi, joka ei kuulu valtakieleihin (englanti, ranska, saksa, portugali tai espanja). Lisäksi pientä ei käytetä globaalisti tai laajamittaisesti eurooppalaisessa viestinnässä.

Raja pienten ja valtakielien välillä ei kuitenkaan missään tapauksessa ole selvä. Esimerkiksi venäjä on valtakieli, mutta joissain maissa (esim. Baltian maissa) se mielletään vähemmistökieleksi. Eurooppalaisilla kielillä on ominaisuutena, että jopa kielet, joita pidetään pieninä voivat olla valtakieliä siinä mielessä, että suuri väestömäärä niitä puhuu ja ovat vanhan sivistyksen ja kirjallisuuden kieliä. Pienen kielen oppiminen on arvokas lisä yksilön ja yhteiskunnan kielivarastoon, ja se voi suojata eurooppalaista kulttuuriperintöä.

SMILE-verkosto neuvotteli vieraiden kielten asiantuntijoiden kanssa voidakseen määrittellä, mitä tarkoitetaan vähemmän käytetyillä ja opetuilla kielillä (LWUTL:t). Mitään virallista ja konkreettista määritelmää LWUTL:lle ei voitu löydetty virallisista EU-asiakirjoista.

Määritelmämme ottaa huomioon SMILE-verkoston tavoitteet ja kohderyhmät. Mutta määritelmä ei ole ainakaan toistaiseksi suositus LWUTL:n viralliseksi sen paremmin kuin yleisesti hyväksytyksi määritelmäksi.

SMILE-verkosto määrittelee, että LWUTL:t ovat kansallisia, alueellisia tai vähemmistökieliä: j

1. Prioriteetti annetaan virallisille EU-kielille, esim. suuri osa projektiin valituista hyvistä käytännöistä kohdentuu näihin. Euroopan Unionilla on 24 virallista kieltä. Ne ovat bulgaria, ranska, malta, kroatia, saksa, puola, tsekki, kreikka, portugali, tanska, unkar, romania, hollanti, irlanti, slovakia, englanti, italia, slovenia, viro, latvia, espanja, suomi, liettua, ruotsi.
2. Valtakielet (englanti, saksa, ranska, italia ja espanja) jätetään huomioon ottamatta elleivät ne tuota lisäarvoa, hyvien käytäntöjen tai lisää toimintamenetelmien siirrettävyyttä. Kaikki muut viralliset EU-kielet mielletään LWUTL:ksi (Euroopan sisäpuolella).
3. Paikalliset ja vähemmistökielet (mukaan lukien rajat ylittävät kielet) kuten esim. valensian kieli Espanjassa tietyissä erityistapauksissa italia Sveitsissä, jos ne liittyvät projektin tavoitteisiin (työmarkkinat ja sosiaalinen sisällytys) tai kohderyhmän tarpeisiin.
4. EU:n strategisten kumppaneiden kielet tai strategisesti tärkeät kielet unionin sosiaaliselle ja taloudelliselle kehitykselle, kuten kiina, venäjä, arabia, jne.

Tämän määritelmän pohjalta SMILE-kumppanit keräsivät hyviä LWUTL:n edistämisen käytäntöjä.

Vieraan kielen opetus, vieraalla kielellä opetus tai sisällön ja kielen integroitu oppiminen (CLIL), voidaan mieltää geneerisenä 'sateenvarjotermiinä', jota voidaan käyttää ilmaisemaan mitä tahansa aineen opetuksesta vieraan kielen välityksellä vieraan kielen lyhyisiin käyttöjaksoihin muiden aineiden opettamisessa. Termi soveltuu myös kaksikieliseen opetukseen. Pohjois-, Keski- ja Itä-Euroopan maat ovat yleisesti ottaen pienikielisempiä maita ja voivat hyötyä CLIL:stä.

Esimerkiksi Virossa, joka on virallisesti yksikielinen, vaikka sillä on suuri venäjänkielinen vähemmistö, venäjää puhuvat vanhemmat voivat lähettää lapsensa virokieliseen lastentarhaan, jotta he voivat varmistaa lastensa oppivan viron kielen. Koulutus viroksi venäläisille lapsille on jokapäiväistä. CLIL soveltuu myöskin vanhempien oppilaiden opetukseen, erityisesti ammatillisissa koulutuksissa, ja tse oimii hyvänä 'uutena alkuna' pienten kielten oppimiselle, mikäli oppilas ei ole menestynyt hyvin kielissä aikaisemmin. Verrattuna suurimpiin maailman kielisiin, uuden pienen kielen oppiminen voi olla motivoivampaa, koska osaamista ei pidetä ainoastaan eksoottisena vaan osaajat erottuvat joukosta. Toisaalta, aineen oppiminen vieraalla kielellä saattaa olla tervetullut uusi

lähestymistapa oppilaille, joilla on huonoja oppimiskokemuksia.

CLIL voidaan myös omaksua lyhyillä kursseilla, valmistautuessa rajoja ylittäviin projekteihin ja oppilas-/opiskelijavaihdossa (joko fyysisissä tai virtuaalisissa vaihdossa). Uusi toimintamenetelmä saattaa olla käytännöllinen työstettäessä epäsuorasti historiaan juurtuneita ongelmia sekä muita ennakkoluuloja. Se luo alustan 'oppimiseen tekemällä', tuottamalla luottamusta pienen kielen käyttöön kanssakäymisessä kyseisen kielen puhujien kanssa, ja kehittää myönteisiä asenteita kehittäessä. Aikuisoppijoiden tapauksessa ohjeistus voidaan suoraan liittää viestintätaitoihin, joita tarvitaan työpaikalla. Rajaseutujen koulut voivat tarjota kursseja, jotka kiinnostavat molemmilla puolin rajaa.

Vuonna 2009, Sabine Ylönen & Mari Kivelä (2011) toteuttivat verkkokyselyn, jonka vastaajat olivat suomalaisten yliopistojen henkilökuntaa. Heidän tutkimuksensa mukaan lähes kaikki vastaajat käyttivät englantia ja suomea, kun taas ruotsia osasi 92,6 % , mutta vain 73 % vastaajista käyttivät sitä. Toiseksi tärkein vieras kieli oli saksa 75,4 % vastaajista tuntiessa kielen, mutta vain 48,3 % käytti sitä. Somalin, thaimaan, irakin ja turkin kielet, jotka muodostavat suurimmat maahanmuuttajaryhmät olivat tunnettuja mutta käytettiin harvoin.

Vanhemmat henkilöstön jäsenet ja ylemmät ammattimaiset ryhmät käyttivät suurempaa määrää kieliä kuin nuoremmat ja muut ammatilliset ryhmät. Tärkeä argumentti muiden vieraiden kielten käyttöön kuin englantia, on näiden käyttö tieteellistä tutkimusta varten.

Nykyisin, kansainvälistyminen ja monikielisyys näyttävät olevan ristiriidassa: mitä tärkeämpää kansainvälistymisestä on tullut, sitä enemmän englannin kieli hallitsee akateemista maailmaa. Suomalaisen yliopistomaailman henkilöstön monikielisyyttä voidaan käyttää laajentamaan ja korostamaan monikielisiä käytäntöjä strategisten päätösten ohella, esimerkiksi kielipolitiikan käytäntöjen osalta, eurooppalaisella, kansallisella ja yliopiston tasolla.

6. HYVÄT KÄYTÄNNÖT

SMILE-verkosto keräsi hyviä käytäntöjä onnistuneista projekteista ja aloitteista, joissa liittyivät LWUTL:n innovatiivisiin menetelmiin. Hyvien käytännöistä luotiin tietokanta, joka sisältää käytäntöjä 34 maasta. Hyvien käytäntöjen valinta pohjautui seuraaviin kriteereihin

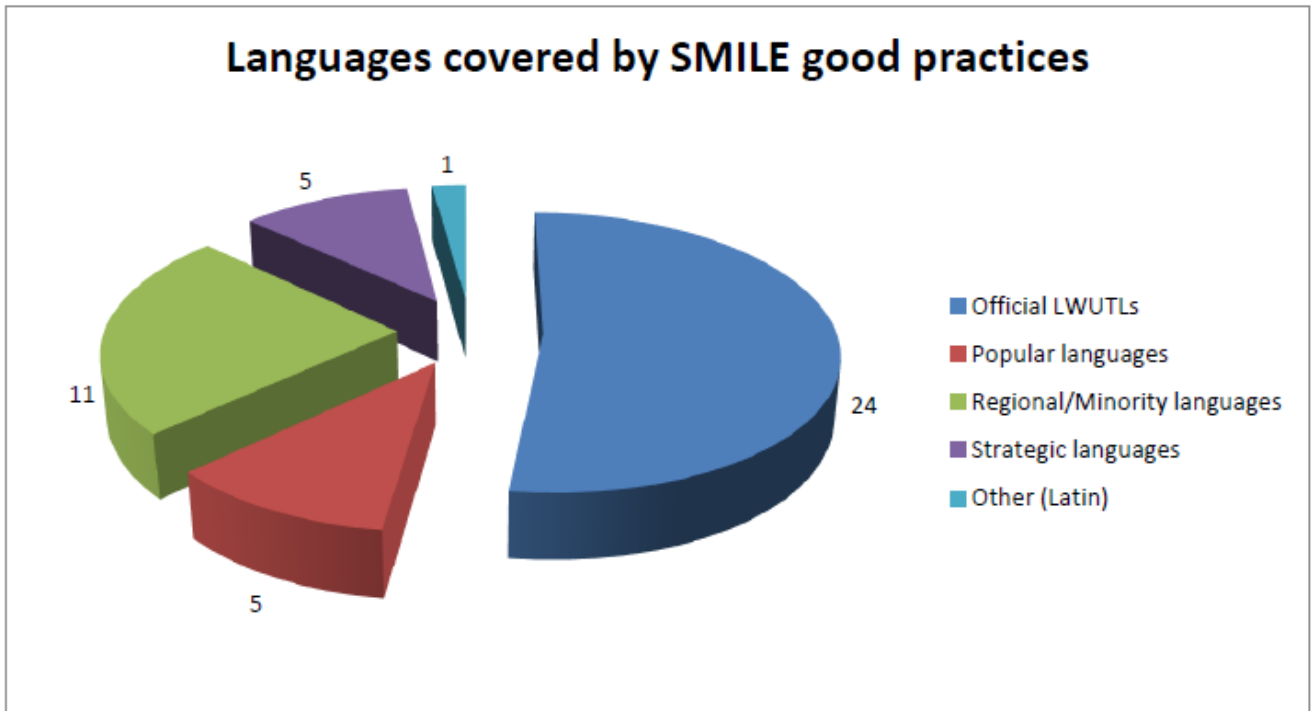
1. Sosiaalisen integraation edistäminen kielikoulutuksen avulla
2. Työmarkkinoiden edistäminen kielikoulutuksen avulla
3. Monikielisyyden edistäminen
4. Vähemmän käytettyjen ja opetettujen kielten edistäminen
5. Ei-perinteisten menetelmien edistäminen ja kehitys kielten opetusta ja oppimista varten
6. Kielten opetusmenetelmien edistäminen eri tilanteissa esim työhön tai vapaa-aikaan liittyen
7. Kieltenoppimisen edistäminen tiettyjä tarkoituksia varten
8. Uusien opetusmenetelmien edistäminen ei-perinteisille kielen oppijoille
9. Kielituotteiden ja -materiaalien edistäminen itse-opiskelua varten
10. ICT-pohjaisten kielen oppimisen materiaalien edistäminen
11. Menetelmien mukautuvuus ja siirrettävyys erilaisille kohderyhmille
12. Innovatiivisten opettajakoulutuksen menetelmien kehitys
13. Siirtyvyyden ja sovellettavuuden edistäminen kielten oppimisessa
14. Kielitaidon osaamisen tunnustaminen, kun kielitaito on hankittu muulla kuin perinteisellä luokkaopetuksella
15. Soveltaminen Yleiseen eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR)
16. Kielellisen moninaisuuden ja kulttuurien välisen dialogin edistäminen
17. Hyvät käytännöt kielen käyttämiseksi työpaikalla

Hyvien käytäntöjen keräämisellä pyrittiin yhdistämään koulutusmaailma, koulutus ja työ ja osoittaa, mitä mahdollisuuksia on LWUTL sovittaa ystävällisiin kielen oppimisen ympäristöihin. Uskomme, että keräämämme hyvät käytännöt voivat tuottaa onnistuneita ja innovatiivisia menetelmiä LWUTL:n edistämiseen ja oppimiseen tilanepohjaisissa taustoissa ei-perinteisille kielenoppijoille (syrjäytyneet yksilöt, työttömät jne.) Vastaavasti hyvät käytännöt voivat suoraan vaikuttaa eri intressiryhmiin:

- **Organisaatiot, jotka ovat aktiivisia työmarkkinatoimijoita** – ammattiliito, työnantajaliitot, ammatillisen koulutuksen ja harjoittelun tarjoajat, valmistavan koulutusten tarjoajat yms., jotka haluavat tutustua vaihtoehtoisiin kielen oppimismenetelmiin lisätäkseen kilpailukykyä ja työllistymistä talouden eri aloilla
- **Organisaatiot tietyiltä erityisiltä talousalueilta** (rakentaminen, turismi, uusiutuva energia, ympäristö, jne.) – Nämä voivat hyötyä ei-perinteisistä menetelmistä ja tuotteista tilannekohtaistessa kielen oppimisessa
- **Organisaatiot, jotka tarjoavat oppimismahdollisuuksia henkilöille, jotka ovat sosiaalisessa syrjäytymisriskissä** (siirtolaiset, vammaiset, vanhemmat kansalaiset, jne.) – He voivat hyötyä ei-perinteisistä menetelmistä ja tuotteista tilannekohtaistessa kielen oppimisessa.
- **Organisaatiot, jotka tarjoavat muodollisia ja epämuodollisia kielen oppimisen mahdollisuuksia** – koulut, yliopistot, kielikeskukset, aikuiskoulutuksen toimittajat yms. Hyvät käytännöt, jotka toteuttavat sen kaltaisia toimintamenetelmiä ovat saatavina kaikille koulutussektorille – kouluopetukseen, korkeakoulutukseen, aikuiskoulutukseen, ammatilliseen harjoitteluun ja työssäoppimiseen.

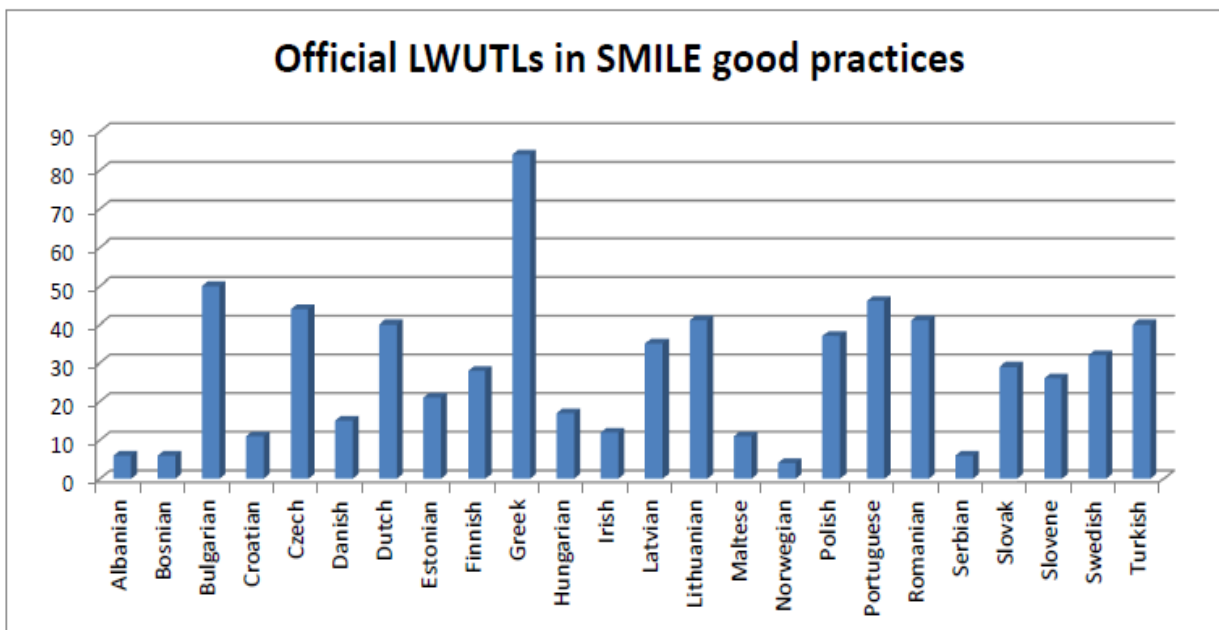
SMILE-tietokanta käsittää yli 300 hyvää käytäntöä 34 maasta. Ne löytyvät projektin kotisivulla www.SMILE-network.eu käyttäjäystävällisellä hakukoneella. SMILE-kotisivun vierailijat ja käyttäjät voivat hakea hyviä käytäntöjä kriteereittäin, kohdekielittain, sektoreittain, maittain, avainsanoin, jne. Kukin käytäntö kertoo lisää tietoja valitusta hankkeesta, kohderyhmistä ja liitännäisistä sektoreista, tavoitteista, käytetyistä menetelmistä, tuloksista, hyödyistä kohderyhmille, vastaanotetuista palkinnoista kuten myös mahdollisista sisällön siirtojen ulottuvuuksista.

Hyvien käytäntöjen tietokanta sisältää 46 kieltä, jotka voidaan luokitella seuraavasti:

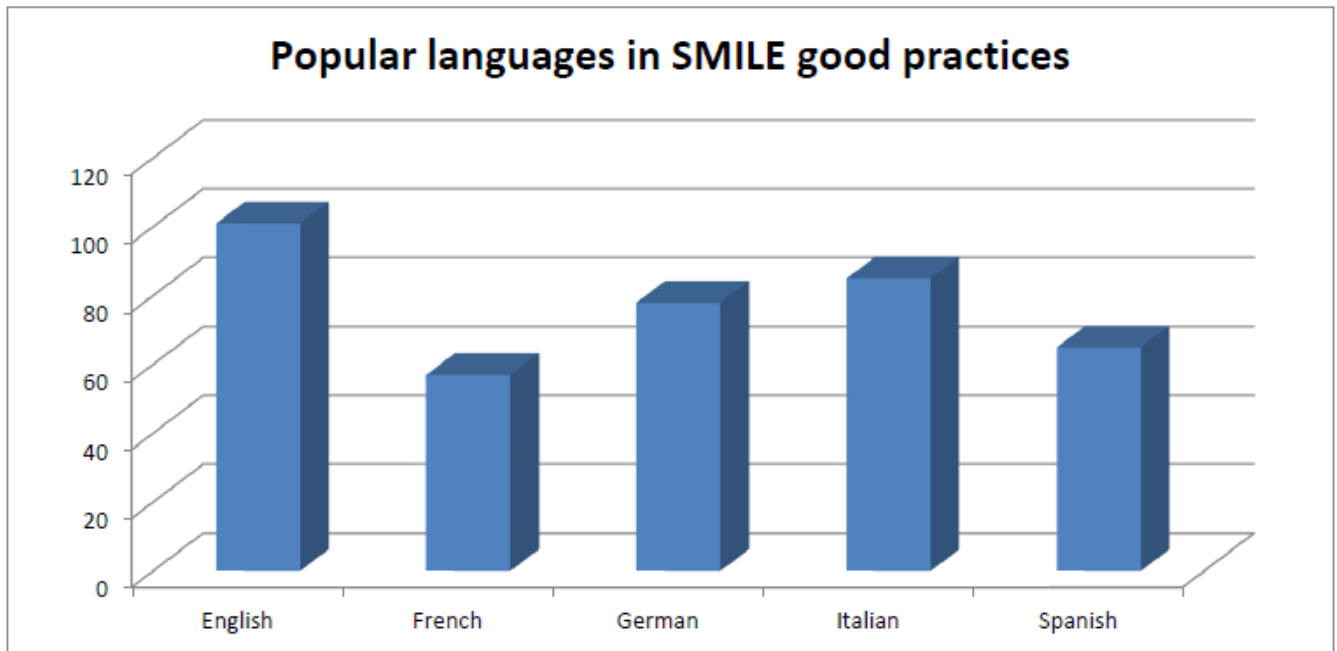

➤ *Vähemmän käytetyt ja opetetut kielet (LWUTL):*

Suuri osa tietokannasta on sisältää sellaisia vähemmän käytettyjä ja opetettuja kieliä (LWUTL: a) , jotka edustavat virallisia valtioiden kieliä Euroopassa pl. viisi valtakieltä – englantia, saksa, ranska, espanja ja italia.

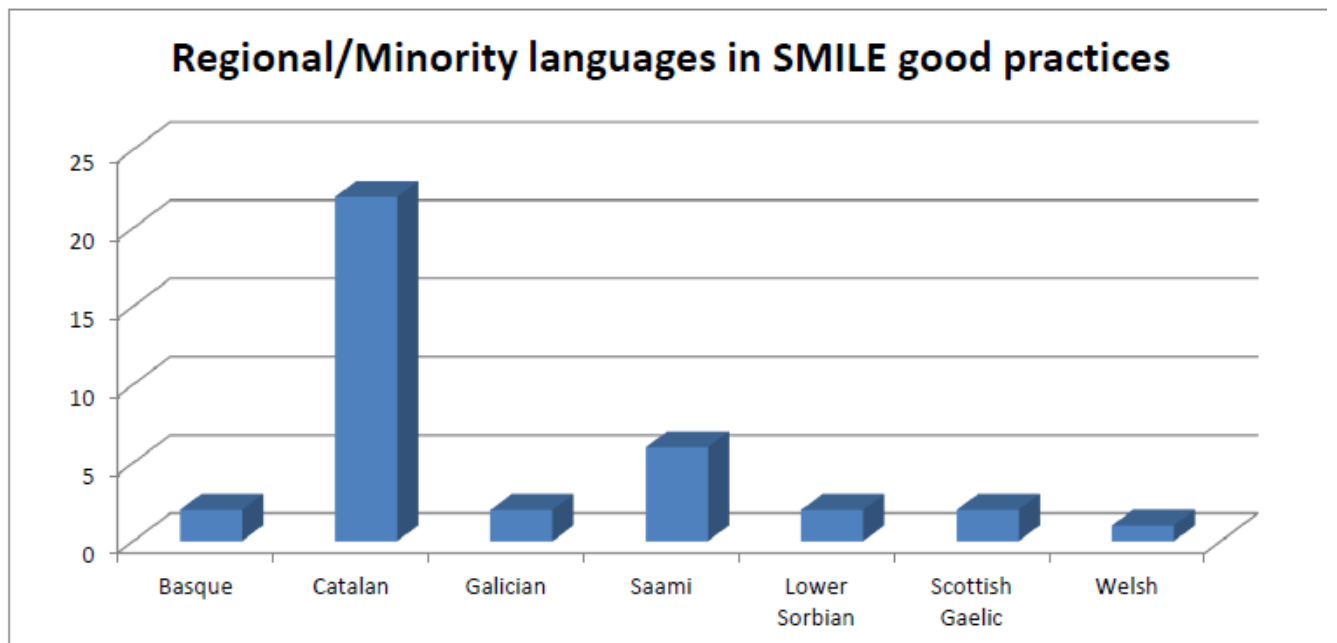

➤ *Suosittu kielet:*

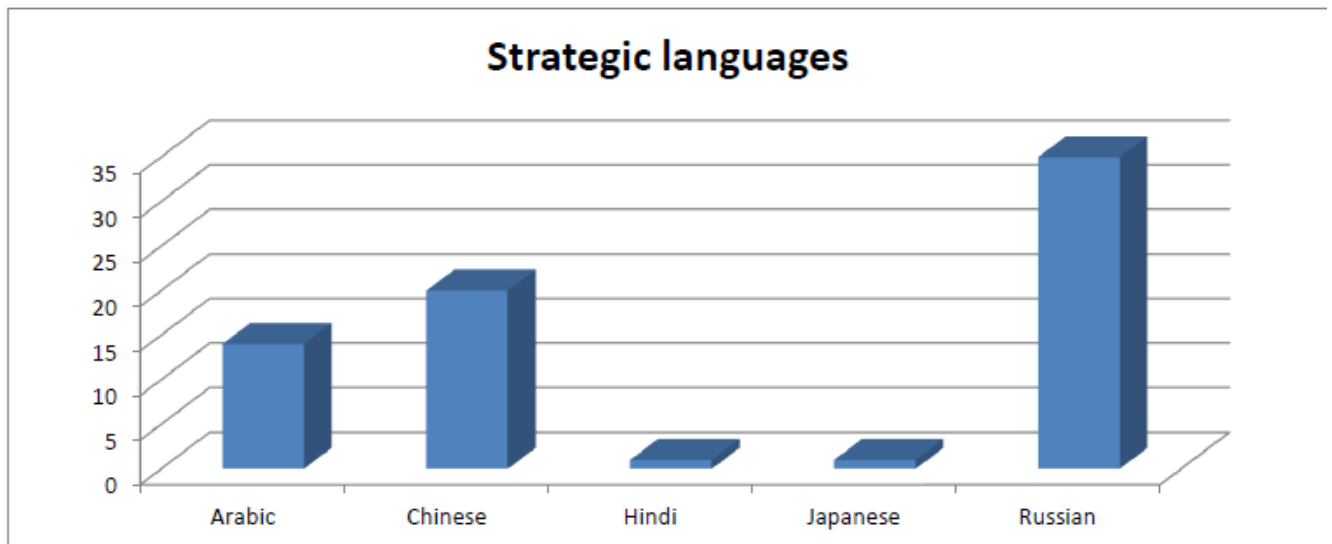
➤ ***Alueelliset ja vähemmistökielet:***

Alueelliset ja vähemmistökielet (mukaan lukien rajat ylittävät kielet), kuten esimerkiksi katalonian kieli Espanjassa, ovat mukana näiden ollessa oleellisia projektin tavoitteille (työmarkkina ja sosiaalinen integraatio) ja kohderyhmän tarpeisiin nähden.

➤ ***Strategiset kielet:***

Strategiset kielet kattavat strategisten partnereiden kielet Euroopan Unionissa tai liittyvät Unionin strategisesti tärkeään sosiaaliseen ja taloudelliseen kehitykseen kuten esim. kiina, venäjä, arabia, jne.

7. LWUTL ERI SEKTOREILLA SUOMESSA

Tutkiessaa hyvä käytänteitä SMILE-verkosto on tuonut esiin sektoreita tai talousaluita, jotka voivat hyötyä ei-perinteisistä kielen oppimisen lähestymistavoista, jotka voivat vaikuttaa kielen oppimiseen, käyttämiseen ja edistämiseen, kun tavoitellaan kilpailukyvyn parantamista, työllistymistä sekä sosiaaliseen integraatiota.

Sektorit, jolla LWUTL:n voidaan ottaa huomioon Suomessa, ovat mm.:

- Työmarkkinat
- Maahanmuuttajat
- Ulkomaalaiset opiskelijat ja työnhakijat
- Aikuiskoulutus (muodollinen – epämuodollinen)
- Vähemmistökielten ylläpito

Suomalainen kumppani SMILE-verkostossa haki ja tutki hyviä käytänteitä em. sektoreilla., analysoi sektorin kysynnän LWUTL:lle ja tunnisti tehokkaita strategioita LWUTL:n soveltamiseen muodollisessa ja epämuodollisessa kielikoulutuksessa.

Valitut sektorit edustavat Suomessa tärkeitä ympäristöjä ja tilaisuuksia edistää ja lisätä, mielenkiintoa ja motivaatiota kielen oppimista varten. Kielen oppiminen voi myötävaikuttaa työttömyyden vähentämiseen, uusien ja parempien työmahdollisuuksien löytämiseen ja kilpailukyvyn lisäämiseen. Lisääntynyt maahanmuutto on tuonut lisäpainetta soveltaa tehokkaita toimenpiteitä maahanmuuttajien integroitumiseksi yhteiskuntaan.

Suurin osa valituista hyvistä käytännöistä viittaa useampaan kuin yhteen prioriteettialueeseen, ja ne voivat toimittaa malleja tehokkaalle sektorienväliselle yhteistyölle, luoden linkin kielikoulutuksen, työmarkkinoiden ja sosiaalisen integraation välille. Valitut kielen oppimismenetelmät ja lähestymistavat ovat sovellettavissa eri sektoreille. Suomalaisen partnerin valitsemat käytänteet

voivat toimia tuoreina ideoina laadun parantamisessa, kielen oppimisen parantamisessa ja pienten kielten käytössä

Tietokannan hyvät käytännöt ovat peräisin Suomesta ja Euroopan maista. Erityisesti huomattavaa on, että suomalaisen partenrin valitsemat hyvät käytännöt edustavat vähemmistökieliä ja latinaa, joka on kuollut kieli muutamin poikkeuksin. Suurin organisaatio, joka pitää yllä latinaa virallista ja puolivirallista taustaa vasten on Katolinen kirkko. Sveitsi omaksui maansa latinalaisen lyhennetyt nimen "*Helvetia*" kolikoissa ja postimerkeissä, koska ei ole tilaa käyttää kansakunnan neljää virallista kieltä. Samanlaisista syistä johtuen se on omaksunut kansainvälisen ajoneuvojen ja internetin koodin *CH*, joka tarkoittaa *Confoederatio Helvetica*, maan täyttä latinan kielistä nimeä. Latinaa opetetaan monissa lukioissa erityisesti Euroopassa ja USAssa.

Seuraavaksi esitetään joitakin esimerkkejä suomalaisista käytänteistä. Pojektin kohderyhmät voivat hyötyä nyt esitettävistä käytännöistä, jotka on luokiteltu eri sektoreittain:

7.1 Työmarkkinat

Eurooppalaistenn työmarkkinoilla vieraiden kielten osaaminen ja niillä kommunikointi on tasaisesti kasvamassa. Samaan aikaan työttömyys kasvaa Suomessa ja työmarkkinoille on yhä vaikeampaa työllistyä. Työnhakijat pyrkivät hankkimaan syvempää ja asiantuntevampaa osaamista voidakseen löytää työn tai tulla korvaamattomaksi työympäristössään. Lisäksi työntekijät, jotka työskentelevät ulkomailla tai etsivät uutta työtä toisessa maassa, eivät usein tunne riittävästi kohdemaan kulttuuria ja heidän kielen osaamisensa ei ole riittävä. Tästä johtuen ulkomaille pyrkivien työntekijöiden on tarpeen ammatillisessa koulutuksessa perehtyä vastaanottavan maan kieleen ja kulttuuriin voidakseen pärjätä uusilla työmarkkinoilla.

Kielen oppimismenetelmien tulee työmarkkinoilla liittyä ammatilliseen taustaan ja myöskin niiden pitää olla oppijalähtöisiä ja käytännöllisesti orientoituja. Toinen tärkeä toimenpide tällä sektorilla on kulttuurien välinen kompetenssi kielen oppimisen avulla, kun vaihdot ja työpaikat ulkomailla kasvavat.

Kielen oppimisella työmarkkinoilla on useita kohderyhmiä esim.:

- Aikuisoppijat,
- Ammatilliset opettajat/kouluttajat
- Koulutuslaitokset
- Jatkokoulutuskeskukset.

Esimerkki: Hyvä käytännöstä kielten opetuksesta työmarkkinoilla

Integrating German studies in Marketing in Finland

This paper presents (in German) the first experiences of a pilot project, in which the teaching of German was integrated as a technical language with the study Marketing. Teaching and learning take place synchronously in an authentic context to a Finnish micro-enterprises, which aims to establish itself on the German market. The project was planned and managed by Satakunta University of Applied Sciences/Faculty of Service Business, Pori, Finland

The project was started in early 2013, with three students of the study subjects of Business and Tourism and a micro- enterprise in the food industry for the first pilot project were selected. For the company, participation in the international fair Anuga in Cologne was set as the main goal. Areas of the German language, marketing and project implementation are the learning objectives of the students . These include, inter alia, Be different German-speaking marketing documents, contact search and recording, professional vocabulary, and concrete work at the company's booth. All tasks are performed in close cooperation with the company and supervised by the lecturers for marketing and German. The pilot project ends in December 2013, the first experience is a thorough analysis and evaluation subject and used for the development of future projects .

Lisätietoja tästä toimintatavasta on kotisivulla www.SMILE-network.eu

7.2 Siirtolaiset

Viimeisen kahden vuosikymmenen aikana kasvava maahanmuutto on vaikuttanut sosiaalisiin, kulttuurillisiin ja taloudellisiin suhteisiin Suomessa. Siirtolaisuuden aiheuttamassa kulttuurillisen monimuotoisuuden muutoksessa, suomalainen yhteiskunta ja valtio ovat joutuneet vastaamaan maahanmuuton haasteisiin, mukautumaan ja tekemään asianmukaisia poliittisia toimenpiteitä, joilla näitä muutoksia hallitaan. Koulutussektori on todennäköisesti kaikkein herkimpiä ja poliittisesti latautuneimpia alueita johtuen sen roolista identiteetin muodostuksessa, kansallisessa yhteneväisyydessä ja kansallisessa tietoisuudessa. Se on yhtä lailla yksi kaikkein tärkeimpiä sektoreita sosiaalis-taloudellisesti, koska ilman koulutusta maahanmuuttaja harvoin pääsee työmarkkinoille ja siten kehittymää suomalaisessa yhteiskunnassa täysivaltaiseksi jäseneksi

Voidaan väittää, että juuri maahanmuutto voi käyttää hyväksi ja hyötyä eniten parhaiden käytäntöjen (kielten opetusmenetelmien ja sen tulosta) soveltamisessa kielen oppimisessa.

SMILE-verkosto on kerännyt hyviä käytäntöjä, jotka ovat onnistuneita menetelmiä ja tuloksia kielen oppimiselle ja siten voivat edesauttaa maahanmuuttajien parempaan sosiaaliseen integroitumiseen. Näitä käytänteitä voivat tarvita esim.:

- Maahanmuuttajaopiskelijat ja -harjoittelijat,
- Ammatilliset opettajat ja kouluttajat
- Työpaikkaohjaajat
- Vieraan kielen puhujat Suomessa.

Esimerkki: Hyvä käytäntö maahanmuuttajien integroitumisessa:

Welcome to kotisuomessa.fi, an interactive website for learning Finnish and Swedish!

The themes included in this material are

- Finnish society and everyday life in Finland
- Common occupations and essential skills needed in the workplace
- Finnish working culture and work methods
- Reading and writing in Finnish
- Studying the Swedish language (svenska)
- Self-evaluation of Finnish language skills

Please note that the actual content on this website is exclusively in Finnish and Swedish. If you have any feedback or suggestions for improvements, please contact us by clicking the Feedback tab on the bottom of each page.

Lisätietoja tästä hyvästä käytännöstä: <https://www.kotisuomessa.fi> suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi

7.3 Ulkomaiset opiskelijat ja työnhakijat

Kansalliset hallitukset ovat vastuussa opintu- ja harjoittelujärjestelmistä ja yksittäiset yliopistot organisoivat opinto-ohjelmansa. Kuitenkin haasteet, joita kohdataan korkeammassa koulutuksessa ovat samanlaisia kaikkialla EU:ssa, ja on olemassa selkeitä hyötyjä yhteistyöstä. Korkeampi koulutus ja sen linkit tutkimuksessa ja innovoinnissa näyttelevät kriittistä roolia yksilöllisessä ja sosiaalisessa kehityksessä ja korkeasti osaavan inhimillisen pääoman hyödyntämisessä. Lisäksi korkeampi koulutus on tärkeää työpaikkojen ja taloudellisen kasvun luomisessa samoin kuin globalisaation haasteisiin vastaamisessa. Korkeamman koulutuksen laitokset ovat kriittisen tärkeitä kumppaneita Euroopan Unionin strategian toteutuksessa siirtyä eteen päin ja ylläpitää kasvua. Eurooppa 2020 -strategia on asettanut tavoitteen, että vuoteen 2020 mennessä 40 % nuorista eurooppalaisista omaa korkeamman asteen tutkinnon.

Kohderyhmät, jotka voivat lähinnä hyödyntää tällä sektorilla kehitettyjä toimintamenetelmiä, ovat esimerkiksi:

- ulkomaalaiset opiskelijat jotka haluaisivat opiskella Suomessa
- ulkomaiset työnhakijat Suomessa

Esimerkki: ulkomaalaiset opiskelijat

FINLAND IN YOUR LANGUAGE

You are here: [Moving to Finland](#) > [I am...](#) > **Student**

Moving to Finland

- ▶ [Coming to work in Finland](#)
- ▶ [Becoming an entrepreneur in Finland](#)
- ▶ [Coming to study in Finland](#)
- ▶ [Coming to Finland as a refugee](#)
- ▶ [Coming to Finland as an asylum](#)

Opiskelija

Student

- [Coming to study in Finland](#)
- [Residence permit for studies](#)
- [Residence permit extension for studies](#)
- [Studying in Finland](#)
- [Financing your studies](#)
- [Housing](#)
- [Working](#)
- [Health](#)
- [Social security](#)
- [Foreign degree in Finland](#)

FINLAND IN YOUR LANGUAGE

You are here: [Moving to Finland](#) > [I am...](#) > **Student**

Moving to Finland

- ▶ [Coming to work in Finland](#)
- ▶ [Becoming an entrepreneur in Finland](#)
- ▶ [Coming to study in Finland](#)
- ▶ [Coming to Finland as a refugee](#)
- ▶ [Coming to Finland as an asylum](#)

Opiskelija

Student

- [Coming to study in Finland](#)
- [Residence permit for studies](#)
- [Residence permit extension for studies](#)
- [Studying in Finland](#)
- [Financing your studies](#)
- [Housing](#)
- [Working](#)
- [Health](#)
- [Social security](#)
- [Foreign degree in Finland](#)

Lisätietoja <http://www.infopankki.fi/en/moving-to-finland/i-am-/student>

7.4 Aikuiskoulutus

Viime vuosina, kansainväliset yritykset ovat perustaneet paikallisia haaraliikkeitä myös pienissä EU-maissa. Kansainvälisten yritysten työntekijät yleensä kuuluvat kahteen kategoriaan. Johto, joka yleensä puhuu yhtä tai kahta valtiakieltä, kuuluu ensimmäiseen kategoriaan. Lisäksi johdon tulee osata vähintään paikallisen kielen perustaso. Muut henkilöstön jäsenet kuuluvat toiseen kategoriaan, koska nämä edustavat kyseisen maan kieltä äidinkielenään puhuvia. Mutta heidän tulee oppia puhumaan ja kirjoittamaan vähintään englanniksi.

Molemmille yllä mainituille ryhmille on tarve oppia paikallista kieltä/kieliä. Suomessa on useita kouluja, julkisia ja yksityisiä, jotka tarjoavat Suomen oppitunteja.

Lisätietoja koskien suomen ja ruotsin opintoja löytyy seuraavilta verkkosivuilta:

http://www.studyinfinland.fi/what_to_study/studying_finnish/studying_finnish_in_finland

http://www.expats-finland.com/living_in_finland/language_training.html

<http://www.infopankki.fi/en/living-in-finland/finnish-and-swedish/opportunities-to-study-finnish-or-swedish/finnish-and-swedish-lessons-for-adults>

Esimerkki: Hyvä käytäntö aikuiskoulutuksessa

Place of work as a learning environment for Finnish (English)

Add new language version Edit

Place of work as a learning environment for Finnish

The project provides professional Finnish language support for migrant students who need it for on the-job learning periods. The project created and used different methods for producing sector-specific support materials and models. Those outcomes were then exploited by vocational trainers, as well as representatives of working life for teaching, counselling and evaluating purposes.

»» <https://www.amiedu.fi/tietoa-amiedu/projektit/suomeksi-tyopaikalla> (in Finnish only)

<p>Target group: adult immigrants at work speaking Finnish as a second language regardless of their background</p> <p>Sectors: Adult education, Vocational education and training, Migrants</p> <p>Year: 2009</p> <p>Contact information:</p> <p>Ms Anni Piikki, Project Manager Tel. +358 20 7461 284 anni.piikki@amiedu.fi</p>	<p>Country: Finland</p> <p>Languages: English, Finnish</p> <p>Target language: Finnish</p>
---	---

Lisätietoja koskien suomen kielen kursseja Amiedussa, käy [sivustolla http://www.amiedu.fi/english](http://www.amiedu.fi/english)

7.5 Vähemmistökielet

Kielet ovat olleet olemassa ja kehittyneet yhdessä inhimillisen yhteiskunnan kehityksen ja muutosten kanssa. Kielet ovat keino kehittää ihmisten elämää poliittisten, sosiaalisten, kulttuurillisten ja taloudellisten näkökulmista. Kieli on selkeästi ihmisille korvaamaton työkalu. Se ei ainoastaan ole keino viestiä ajatuksia ja tunteita, kerryttää kokemuspohjaa ja tietoa, vaan se antaa kehityksen ystävyydelle, kulttuurillisille siteille ja taloudellisille suhteille yhteisöjen, kansakuntien ja jopa myös ihmisten välillä.

Kieli ei ole vain väline yhteisölle ominaisten ajatusten, havaintojen, tunteiden ja arvojen välittämiseen; se edustaa myöskin perustavaa laatua olevan sosiaalisen identiteetin ilmaisua.

Muutamien kielten ollessa noususuhdanteessa niiden vallitsevuuden, tilan ja voiman suhteen muihin nähden, monet muut kielet, 90 % maailman kielistä – noin 6200, ovat häviämässä. Kielitieteilijöiden määrittelyn mukaan se tarkoittaa, että etniset ryhmät, jotka puhuivat näitä kieliä eivät käytä äidinkieltään pääkielenään. Monenlaiset paineet kuten taloudellinen paine, globalisaation vaikutukset, hallitusten politiikat, jotka saattavat suosia tai olla suosimatta joitain virallisia kieliä

asettavat tahtomattaan tai tarkoituksella pienemmät kielet paineen alaisiksi tai vähintään välittömästi aiheuttavat pienille kielille syrjäytymistä.

Euroopassa on EU:n mukaan n. 60 alueellista tai vähemmistökieltä tai vähemmän puhuttuja kieliä. Jotkin ovat virallisesti tunnistettuja paikallisesti. Niitä puhutaan 46 miljoonaa ihmistä. Islantia lukuun ottamatta vähemmistökieliä puhutaan kaikissa Euroopan valtioissa. Esimerkit pitävät sisällään saamen pohjoisessa, sorbian kielen idässä, sardinian kielen etelässä baskin kielen lännessä. Mutta on monia muita kuten saksaa puhuvat vähemmistöt, jotka ovat laajamittaisesti levinneet ympäri Eurooppaa.

On huomionarvoista että SMILE-verkosto on myös kerännyt hyviä käytäntöjä koskien vähemmistökielten käyttöä.

Esimerkki: Vähemmistökielen hyvä käytäntö

Suomeksi Davvisamegillii Anarâškielân Nuorttsáá'm In english

SAMEDIGGI
SÁMITIGGE
SÁÁ'MTE'GG
SAAMELAISKARAJÁT

Front page Sámi Parliament The Sámi Activity Projects Dokumentit Publications

Front page ▶ Projects ▶ Sámi Giellagáldu

Sámi Giellagáldu

Sámi Giellagáldu - The Nordic Resource Center for Saami Languages

The Saami Parliamentary Council (the cooperative organ of the Saami parliaments in Finland, Sweden and Norway) has launched 1st of January 2013 an establishment project of the Nordic Resource Center for Saami languages. During the project the cooperation of Saami languages will be developed and strengthened by establishing a common Saami Language Center, Sámi Giellagáldu. The object of Sámi Giellagáldu is to gather professional language services to help finding information. It is intended that the language center has the highest responsibility for the Saami language cooperation, the professional language work and Saami language services aimed for language users.

The center consists of five different Saami languages; South-, Lule-, North-, Inari-, and Skolt Saami language workers and language divisions. These operators will meet to discuss the Saami language issues so that the cooperation between Saami languages increases and strengthens. During the project the operations of the language center will be coordinated and connected to the responsibilities, operations and financial resources of the existing institutions. In addition, during the project the three Saami Parliaments will decide how the language center will be funded permanently and establish permanent language center when the project ends in 2014. Giellagáldu was established in Inari 20th of February 2013, and all together nine language workers started working in the project.

Lisätietoja saamen kielistä:

http://www.samediggi.fi/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=214&Itemid=349

8. MENETELMIÄ LWUTL:N OPPIMISTA JA EDISTÄMISTÄ VARTEN

SMILE-verkosto on valikoinut hyviä käytäntöjä, joissa on kehitetty tai kehitetään innovatiivisia eiperinteisiä keinoja tai toimintamenetelmiä LWUTL:n edistämistä ja oppimista eri tilanteissa esim. liittyen työmarkkinoihin ja sosiaaliseen integraation. Tietokanta edustaa useita sektoreita, jotka ovat soveliaita LWUTL:n täytäntöönpanoa varten ja joissa on esitetty käytännöllisiä eri menetelmiä soveltuen eri tarkoitukseen.

Tutkimusaineisto osoittaa että motivaatio saattaa vaikuttaa kielen oppimisen tuloksiin enemmän kuin kielellinen kyvykkyys. Tässä suhteessa LWUTL tulee tuoda käytännön taustoja vasten ja motivoinnin tulee nousta henkilökohtaisista tarpeista ja hyödyistä oppijoiden taustaa vasten. Ymmärretään, että voidaksemme voittaa LWUTL:n oppimisen haasteet motivaation osalta, ne tulee asettaa vähemmän muodolliseen ja ystävällisempään ympäristöön; ei-muodolliset oppimismahdollisuudet ja käytännöllisyys. Pääpaino on oppimis-ystävällisen ympäristön luomisessa, tutussa ja tarkoituksenmukaisessa kielen opetusmateriaalissa sekä käytännöllisessä "käsin kosketeltavassa" opitun materiaalin -soveltamisessa.

Lukuun ottamatta useita hyödyllisiä perinteisiä resursseja, jotka ovat kehitettyjä LWUTL:n osalta, kuten keskusteluserjat, temaattiset lauseoppaat ja sanakirjat, henkiinjäämispaketit, jne., SMILE:n hyvin käytäntöjen kokoelma pitää sisällään myös enemmän ei- perinteisiä menetelmiä kielen oppimiselle ja edistämiseksi. j

Internetin luomat resurssit parantavat innovatiivisten menetelmiä, jotka myötävaikuttavat kielen oppimiseen. Verkon välityksellä oppiminen pohjautuu ideaan, että kielen oppiminen tapahtuu viestinnän tuloksena (viestinnällinen lähestymistapa kielen oppimiseen) ja verkossa tapahtuvaan sosiaaliseen vuorovaikutukseen muiden kanssa. Toisin sanoen tämä menettelytapa perustuu verkkoyhteisöjen muodostumiseen, joissa oppijat ovat kanssakäymisessä tai viestivät keskinäisesti ja ohjaajien kanssa. Korostavana tekijänä on todellinen viestintä todellisten tehtävien suorittamisessa useissa kieliharjoituksissa.

Oppimismateriaali voi sisältää vuorovaikutteisia toimenpiteitä, visuaalisia esityksiä ja multimedian keinoja (esim. ääni- ja videotiedostoja) oppimisyhteisöjen verkko-ympäristöissä auttaen osallistujia kehittämään kaikkia neljää kielen oppimisen taitoa (puhuminen-kuuntelu-lukeminen-kirjoittaminen). Lisäksi tällä tavoin oppijat vastaanottavat täyden ja myös visuaalisen ja kulttuurillisen kontekstin kielen oppimiselle. Osallistujat verkko-oppimisen yhteisöissä toimivat todellisissa tilanteissa, ja he ovat tekemisissä ja viestivät muiden oppijoiden ja ohjaajien kanssa. Verkko-oppiminen viestinnän välityksellä rohkaisee sosiaalista kanssakäymistä ja kulttuurillistamista ja muodosta kiinnostavan, motivoivan ja useissa tapauksissa jopa leikkisän käytännön. Lisäksi oppijat voivat edetä omalla tahdillaan, koska he voivat siirtyä verkkosisältöön milloin vain ja mistä vain.

Esimerkki: Hyvä käytäntö verkkoyhteisöjä varten:

KIELITVOLI (LANGUAGE TIVOLI) 1 & 2 (In Finnish & Swedish only) (English)

[Add new language version](#) [Edit](#)

KIELITVOLI (LANGUAGE TIVOLI) 1 & 2 (in Finnish & Swedish only)

Language Tivoli 1 was put into operation in the spring of 2009, There were 88 municipalities and 14 private basic operators in this project. In addition, the project activities was supported by the Ministry of Education with amseparate funding in three language schools and nine universities, training schools.

Language Tivoli 2's activities began at the turn of 2011-2012. The activities began to develop the networks of municipalities collected from 10 different area. Additionally, there were networks of language schools and university training schools. Some Finnish schools operating abroad were also involved in the project.

For present pulpils and students are offered a realistic opportunity to study English, but also other foreign languages if possible, for the basic education in the lower grades.

This objective aims at increasing the cooperation between schools and municipalities, by agreeing to a division of labor, the diversification of language programs, adding to the teaching of communicativeness, and, above all, the addition of the pupils, parents and local decision-makers awareness of the importance of a range of language.

Lisätietoja koskien Kielitivolin verkko-resursseja käy sivustolla: <http://www.kielitivoli.fi>

9. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

SMILE-hanke vastaa mahdollisuuksiin ja haasteisiin ei-valtakielten käytön edistämiseksi tukemalla Euroopan ja kansallisia kielten oppimistavoitteita ja -politiikkoja sekä kielellistä monipuolisuutta. Olemme laatineet 15 eri kansallista raporttia, joista selviää, miten näissä maissa sovelletaan kielten oppimispolitiikkaa ja kielellistä monipuolisuutta. Esitämme raporteissa johtopäätöksiä kielten opetuksen ja kielellisen monipuolisuuden edistämisestä mm. työmarkkinoilla ja integraatiossa sekä miten, ne liittyvät eurooppalaisen elämänmuodon tärkeisiin, taloudellisiin, sosiaalisiin ja kulttuurisiin näkökulmiin.

Tämän raportissa esitimme SMILE-verkoston/hankkeen keräämiä hyviä käytäntöjä, joilla tähdätään vähemmän käytettyjen ja opettujen kielten (LWUTL) oppimisen/opetuksen ja käytön edistämiseen.

Hankeemme ensimmäisenä vuotena etsimme ja tutkimme hyviä kielten oppimis- ja käyttämiskäytäntöjä kustakin 15 kumppanimaasta. Valitsimme sellaisia hyviä käytäntöjä, jotka edistävät ei-valtakielten käyttöä ja opetusta ts sellaisten kielten, joita Euroopassa käytetään ja opetetaan vähän eri sektoreilla. Käytänteet ovat kaikkien kiinnostuneiden nähtävissä hankkeen kotisivuilla www.smile-network.eu. Ja niitä on paljon yli 300 hyvää käytäntöä 34 eri maasta ja 46 eri kielellä!

Suomessa on kaksi tai kolme virallista kieltä riippuen lainsäädännöstämme ja sen muodostamasta näkulmasta Suomessa. Suomen väestöstä suomea puhuu 90 prosenttia ja ruotsia puhuu 6 prosenttia. Suomi ja ruotsi ovat vakiintuneita kieliä, joita puhutaan laajalti ja kauttaaltaan Suomessa kaikissa taloudellisissa, virallisissa ja sosiaalisissa tilanteissa kun taas saamea, mustalaiskieltä ja suomalaista viitomakieltä käytetään marginaalisesti pienissä kieliyhteisöissä.

Lisäksi Suomessa käytetään muita kieliä johtuen lähinnä maahanmuutosta kuten venäjää ja viro. Maahanmuuton aiheuttamien syitten lisäksi englantia käytetään johtuen sen keskeisestä asemasta EU:n kommunikaatiokielenä sekä taloudellisista, sivistyksellisistä ja tutkimuksellisista syistä

Kielikoulutuksen politiikan tavoitteena Suomessa on ollut

a) riittävä molempien kotimaisten kielten tuntemus (tarvitaan täyttämään lailliset ja käytännölliset vaatimukset kaksikielen maan osalta), ja

b) varmistaa tieto laajamittaisesta vieraiden kielten jakaumasta (tarvitaan kansainvälisessä yhteistyössä).

Tämä kielikoulutuksen politiikka ei ole muuttunut. Kuitenkin viime vuosin on ollut dramaattinen muutos niitten kielten osalta, joita opetetaan suomalaisissa kouluissa; englannin kielen saavuttaessa vallitsevan aseman saksan ja muiden kielten kustannuksella, toinen kansallinen kieli ruotsi ei ole enää ylioppilastutkinnon virallisessa osuudessa, ja on opettujen/opittujen vieraiden kielten lukumäärä on selvästi laskenut.

EU:n ja muitten virallisten kieliä koskevien avainasiakirjojen analysointi, joissa käsitellään nykyisiä eurooppalaisia poliittisia linjauksia ja strategioita kielen oppimisessa ja edistämiseksi, paljastaa, että EU:n prioriteetit tulevina vuosina ovat asetettuja toimeenpanemaan lainsäädännöllisiä ja käytännöllisiä toimenpiteitä työllisyyden, tuottavuuden ja sosiaalisen integraation lisäämiseksi kaikissa jäsenvaltioissa. Tässä mielessä toimenpiteitä asetetaan työmarkkinoiden vaatimusten täyttämiseen tekemällä kielen oppimisesta enemmän oppijaan kohdentunutta, käytännöllisyyteen

orientoitunutta ja soveltaen kielen oppimista enemmän ammatillisia taustoja vasten. Kielitaitojen kysynnän ja tarjonnan tulisi tämän pohjalta sitten kohdentua työllisyyteen liittyvään kielen oppimiseen ottaen huomioon tosiseikan, että työnantajat tarvitsevat kielen osaajia ei ainoastaan valtakielissä (kuten englanti, saksa, espanja, jne.), mutta myös LWUTL:n osalta, joita tarvitaan pienemmillä markkinoilla. Kielen oppimista eri ryhmien osalta kuten maahanmuuttajat ja työnhakijat pidetään tärkeänä jotta voidaan tukea näiden parempaa sosiaalista integraatiota ja tulevaisuuden ammatillista kehitystä.

SMILE-verkosto on määritellyt mitä tarkoitetaan termillä "less widely used and taught languages" (LWUTL - "vähemmän käytetyt ja opetetut kielet") ja kohdentanut työnsä tunnistamaan onnistuneita malleja ja lähestymistapoja näiden kielten osalta käytännön asetelmissa. Määritelmällä tunnistetaan kolme kieliryhmää, jotka ovat oleellisia verkoston tavoitteiden saavuttamiseen työmarkkinoiden ja sosiaalisen integraation ja nimenomaisesti – virallisten LWUTL:n, alueellisten ja vähemmistökielten, sekä EU:n strategisten kumppaneiden kielten vahvistamiseen.

Valtakielit Euroopassa (englanti, saksa, ranska, espanja ja Italia) ovat mukana projektin tietokannassa edellyttäen, että ne tuottavat lisäarvoa ja esim mahdollisuutta työllistyä tai sosiaalistua toiseen maahan.

Maana, jonka kieltä tuskin puhutaan sen rajojen ulkopuolella, Suomi on aina tunnustanut vieraiden kielten opiskelun tärkeyden. Virallinen kielipolitiikka, joka on ollut käytössä Suomessa viimeiset 30 vuotta, painottaa laajan vieraiden kielten tarjonnan tärkeyttä kouluissa, niin että koulutettu väestö kokonaisuudessaan omaa suomen, ruotsin ja englannin käytön, ja väestön suurella osalla on myös tiedot koskien muita EU:n valtakieliä.

Suomalainen kumppani SMILE-verkostossa on tunnistanut 5 pääsektoria, jotka voivat hyötyä LWUTL:n sovittamisesta Suomessa. Niitä pidetään tärkeänä ympäristönä edistämään mahdollisuuksia ja motivaatiota kielen oppimiselle taloudellisen kasvun tukemisessa ja sosiaalisessa integraatiossa.

LWUTL:eita koskevat hyvät käytännöt ovat myös tärkeitä siirtolaisten ja kotiinpalaaajien integroinnissa. Hyvät käytännöt näiltä sektoreilta voivat olla hyödyllisiä maahanmuuttajille, kotiinpalaaajille ja organisaatioille, jotka työskentelevät siirtolaisten, kielen opetuksen, vapaaehtoisten, jne. integroimiseksi. Kielen opetus yliopistoissa lähinnä kohdentuu vierasmaalaisten opiskelijoiden tarpeisiin kotimaan kielen oppimiseksi. Hyvät käytännöt tällä sektorilla auttavat vierasopiskelijoita tehokkaasti oppimaan LWUTL:n. j

Aikuiskoulutus tarjoaa hyvän ympäristön LWUTL:n edistämiseen, koska se voi hyödyntää henkilökohtaista motivaatiota sekä kohdenryhmän ominaisuuksia ja tuoda kielen oppimisen oppija-keskeiseen tilanteeseen kohdentamalla ao henkilö erityisiin tarpeisiin.

Kielen oppiminen ja edistäminen ovat oleellisia myös liiketoiminnassa, koska tämä sektori vaatii paljon kielen osaajia sekä kulttuurien välisiä viestinnän taitoja tuottaakseen parempia ja tehokkaampia tuloksia. Kielen kysyntä näiltä osin on erittäin laajamittaista, mukaan lukien laajan eurooppalaisten kielten kirjjon lisäksi (sekä suosittu että LWUTL:t) mutta myös strategisesti tärkeät kielet liiketoiminnalle kuten kiina, venäjä, arabia, jne.

Kerätyt hyvät käytännöt eivät vain esitä ja suosita käyttövalmiita kielituotteita, vaan vielä tärkeämmin, ne avaavat uusia malleja, ideoita ja lähestymistapoja LWUTL:lle. Jotta voidaan vastata LWUTL:n oppimisen haasteisiin, avaintärkeystekijä tulisi asettaa oppijien motivaation ja näiden tärkeyden

tasolle Euroopan kielellisen, kulttuurillisen ja sosiaalis-taloudellisen elämän ulottuvuuksissa. Lisätoimenpiteitä tulisi tehdä kunkin LWUTL-kielen merkityksellisyyden edistämiseksi kilpailukykyyn, markkinoiden hyödyntämisen ja sosiaalisen integraation ja auki kielen käyttäjien etujen näkökulmista. j

LÄHDELUETTELO

EUROPE 2020, http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm

COUNCIL OF EUROPE, *Council conclusions of 12 May 2009 on a strategic framework for European cooperation in education and training ('ET 2020')* [2009/C 119/02], [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52009XG0528\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52009XG0528(01))

ERASMUS+ Programme, https://eacea.ec.europa.eu/erasmus-plus_en

COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT, *Language competences for employability, mobility and growth; Rethinking Education: Investing in skills for better socio-economic outcomes* (20.11.2012, SWD(2012) 372 final), <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012SC0372&from=EN>

Providing multilingual communication skills for the labour market, Report from the thematic working group "Languages for Jobs", 'ET 2020', http://ec.europa.eu/languages/policy/strategic-framework/documents/languages-for-jobs-report_en.pdf

European Commission Language Policy, http://ec.europa.eu/languages/policy/learning-languages/evidence-based-policy_el.htm

European Bureau for Lesser-Used Languages (EBLUL), <http://eblul.eurolang.net/>

Englannin kielen rooli Suomessa:
<http://www.helsinki.fi/varieng/series/volumes/05/chapter1.html>

Suomalainen koulutus pähkinänkuoressa:
http://www.oph.fi/download/146428_Finnish_Education_in_a_Nutshell.pdf

Suomalaiset romanit:
http://www.kotus.fi/en/on_the_institute/about_the_languages_we_study/finnish_romanit

Suomalainen viittomakieli:
http://www.kotus.fi/en/on_the_institute/about_the_languages_we_study/finnish_sign_language

Saamen kielet; tietoja saamen kielistä ja ihmisistä <http://www.eurolang.net/Languages/Sámi.htm>
http://www.helsinki.fi/~tasalmin/europe_report.html

http://www.regjeringen.no/nb/dep/kmd/tema/samepolitikk/samiske_sprak/fakta-om-samiske-sprak.html?id=633131

Suomen ruotsalainen yleiskokous tai Folktinget:

<http://www.folktinget.fi/en/about/>

EU:n suomi:

http://www.kotus.fi/en/language_planning/language_planning_finnish/eu_finnish

Latina:

<http://en.wikipedia.org/wiki/Latin>

Sabine Ylönen & Mari Kivelä, *The role of languages at Finnish universities*, Apples – Journal of Applied Language Studies, Vol. 5, 3, (2011), 33-61

Vähemmistökielten tärkeys:

<http://sapcham.blogspot.fi/2011/11/why-it-is-important-to-maintain.html>

Vähemmistö ja paikalliset kielet:

Eurooppalainen perustamisasiakirja alueellisille tai vähemmistökielille

http://www.coe.int/t/dg4/education/minlang/default_en.asp